

Sygn. akt XXV C 287/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Edyta Bryzgalska

Protokolant: Łukasz Staszewski

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz R. K. kwotę 52.103,25 zł (słownie: pięćdziesiąt dwa tysiące sto trzy złotych 25/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 października 2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. rozdziela koszty procesu pomiędzy stronami w stosunku: 32% na powoda i 68% na pozwanego, pozostawiając szczegółowe rozliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt XXVC 287/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 grudnia 2016 r. powód R. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 77.103,25 zł wraz

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że na dochodzą pozwem kwotę składa się: 1) kwota 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę związaną z naruszeniem dóbr osobistych powoda w wyniku bezprawnego i zawinionego działania pozwanego, 2) kwota 40.000 zł tytułem odszkodowania z tytułu utraconego przez powoda zadatku w związku

z bezprawnym zablokowaniem przez pozwanego rachunków bankowych oraz 3) kwota 7.103,25 zł tytułem odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów pomocy prawnej

w związku z bezprawnym zablokowaniem przez pozwanego rachunków bankowych należących do powoda. Powód wskazał, że pozwany dokonał zajęcia wszystkich rachunków osobistych powoda oraz rachunku prowadzonego na rzecz powoda jako przedsiębiorcy pod firmą (...), pomimo, że Naczelnik Urzędu Skarbowego w P. dokonał zajęcia zabezpieczającego wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego spółki (...), (...) spółka cywilna. Zobowiązaniem z tytułu podatku VAT była bowiem spółka cywilna, a nie jej wspólnicy.

W odpowiedzi na pozew (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł

o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 164-169). Pozwany przyznał, że realizując zajęcie zabezpieczające dokonał blokady rachunków powoda oraz przekazał znajdujące się na nich kwoty, jednakże działał

w granicach prawa i nie był związany wskazanym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego numerem rachunku, ani osobą zobowiązanego. Pozwany dla wyłączenia swojej odpowiedzialności powołał się na treść art. 81 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym

w administracji oraz art. 864 k.c. Pozwany wskazał również, że powód jest przedsiębiorcą, który podejmując ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej powinien liczyć się

z nieuchronną presją wielu zdarzeń. W ocenie pozwanego jest też wątpliwe, by opisywany przez powoda stan zdrowotny i emocjonalny mógł być wyłącznie spowodowany działaniem banku, gdyż samo wszczęcie postępowania podatkowego i w jego konsekwencji postępowania zabezpieczającego, mogło wywołać negatywne skutki w zakresie funkcjonowania powoda tak w życiu osobistym jak i zawodowym. Ponadto przedłożona dokumentacja lekarska wskazuje na problemy zdrowotne powoda jeszcze przed działaniem banku. Otrzymując postanowienie o zabezpieczeniu powód mógł i powinien liczyć się

z utrudnieniami w korzystaniu ze środków pieniężnych. W ocenie pozwanego brak jest związku przyczynowego pomiędzy działaniem banku a doznaną krzywdą. Pozwany zakwestionował trafność zarzutów powoda co do zgłoszenia powoda do rejestru Biura (...). W zakresie żądania naprawienia szkody obejmującej utracony zadatek, pozwany podniósł wątpliwości co do wiarygodności tej transakcji, z uwagi na błędne wskazanie w treści umowy numeru księgi wieczystej, a także brak dowodów, aby któraś strona odstąpiła od umowy. Pozwany zakwestionował żądanie zapłaty odsetek od dochodzonych kosztów pomocy prawnej z uwagi na brak ustalenia obowiązku odszkodowawczego w formie wyroku.

Na skutek podziału (...) Bank (...) S.A. wydzielona, zorganizowana część przedsiębiorstwa w/w spółki została przejęta przez Bank (...) S.A. z siedzibą

w W.. Z dniem 29 marca 2019 r. Bank (...) S.A. z siedzibą

w W. zmienił nazwę na (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. K. prowadził działalność gospodarczą m.in. jako wspólnik spółki cywilnej (...), (...) spółka cywilna NIP (...), REGON (...). Przedmiotem działalności spółki była sprzedaż towarów spożywczych. Od 2015 r. trwał spór pomiędzy spółką a urzędem skarbowym co do zasadności zwrotu podatku VAT. W momencie powstania sporu spółka zaprzestała działalności.

dowód: zeznania powoda k. 271-271v w zw. z k.196

Powód R. K. posiadał następujące rachunki osobiste w (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.:

- (...)
- (...)
- (...)

Ponadto posiadał rachunki bankowe prowadzone na jego rzecz jako przedsiębiorcy działającego pod firmą (...), NIP: (...), REGON: (...)

- (...)
- (...)

- (...).

Pozwany bank prowadził również rachunki bankowe na rzecz (...) spółki (...), (...) spółka cywilna NIP: (...), REGON: (...)

- (...)
- (...)
- (...)

W dniu 28 czerwca 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego P.-W.

w P. skierował do (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawiadomienie o zajęciu zabezpieczającym wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego Nr (...) nr (...) i na podstawie art. 80 § 1 w zw. z art. 164 § 4 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji wezwał, aby bez zgody organu egzekucyjnego (...) Bank (...) S.A., nie dokonywał wypłat z rachunku bankowego numer (...), lecz bezzwłocznie przekazał zajętą kwotę organowi egzekucyjnemu na pokrycie zabezpieczonych należności w kwocie 299.412 zł. W treści zawiadomienia jako zobowiązanego wskazano (...) R. K., (...) spółka cywilna. Zakres zabezpieczenia obejmował przewidywaną kwotę nienależnie otrzymanego zwrotu z tytułu podatku od towarów i usług za miesiąc wrzesień 2014 r. w wysokości 264.921 zł wraz z odsetkami naliczonymi na dzień wydania decyzji w kwocie 34.432 zł. Zawiadomienie zostało doręczone w dniu 4 lipca 2016 r.

dowód: zawiadomienie k.25, uzasadnienie postanowienia (...) k. 107-111

Po otrzymaniu zawiadomienia o zabezpieczeniu w dniu 12 lipca 2016 r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. dokonał zajęcia i wypłaty środków z rachunku bankowego (...) oraz z rachunków osobistych powoda:

- (...)
- (...)
- (...)

Z wyżej wymienionych rachunków osobistych R. K., (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 12 lipca 2016 r. przekazał do organu egzekucyjnego kwotę 161.262,52 zł, a w dniu 20 lipca 2016 r. dodatkowo kwotę 9.842,67 zł (dowód: potwierdzenia operacji k.26, 27, 28, 29, 30).

Natomiast z rachunków prowadzonych na rzecz powoda jako przedsiębiorcy działającego pod firmą (...), (...) Bank (...) S.A. z siedzibą

w W. przelał na rzecz Urzędu Skarbowego kwotę 273,63 zł, a nadto pobrał tytułem prowizji kwotę 15 zł powodując niedozwolony debet na koncie (dowód: potwierdzenie operacji k.31 i 32).

Z rachunku nr (...) prowadzonego dla (...) R. K., (...) spółka cywilna pobrano kwotę 55,03 zł.

W związku z blokadą powyższych rachunków powód nie mógł wypłacić środków pieniężnych ani dokonać płatności. W momencie dokonania blokady rachunków przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. powód przebywał wraz ze swoją partnerką życiową – M. M. oraz dwójką dzieci w O. około 400 km poza miejscem zamieszkania, które znajduje się w B.. Był to wyjazd rodzinny związany

z bardzo ciężką chorobą ojca M. M. i dziadka jego dzieci (ojciec partnerki życiowej powoda zmarł w dniu 12 sierpnia 2016 r.). Wyjazd był podyktowany koniecznością organizacji wizyt u lekarzy oraz miejsca w hospicjum.

dowód: umowa najmu apartamentu k.39, zeznania M. M. k.201

W związku z pobytem w O. powód wynajął apartament od dnia 11 lipca

2016 r. do dnia 13 lipca 2016 r. Płatność za apartament nastąpiła z góry.

dowód: umowa najmu apartamentu k.39

Powód chcąc zapłacić w restauracji za zamówiony obiad dowiedział się, że wszystkie jego rachunki są zablokowane w związku z czym nie jest możliwe dokonanie płatności. R. K. chcąc wyjaśnić zaistniałą sytuację skontaktował się z centralą Banku, gdzie został poinformowany o zajęciach egzekucyjnych na wszystkich kontaktach prywatnych i firmowych. Partnerka powoda nigdzie nie pracowała, miała karty imienne do kont powoda (dowód: zeznania świadka M. M. k. 201, powoda k. 271-271v w zw. z k. 195v-196).

W celu zorganizowania pieniędzy na uregulowanie należności za posiłki i na zakup paliwa powód musiał zostawić rodzinę w restauracji w O. „pod zastaw” i udać się do I. oddalonej od O. o około 70 km w jedną stronę w celu pożyczania pieniędzy od dalszej rodziny. Zaistniałe zdarzenie spowodowało u powoda i jego najbliższych ogromny stres. Pierwsze rozmowy dotyczące tego zdarzenia odbywały się w obecności dzieci, które ze względu na swój wiek (wówczas 12 i 8 lat) rozumiały powagę sytuacji. Powód nie mógł dokonać zapłaty za posiłki całej rodziny, paliwo na drogę powrotną do domu, oraz opłacić rachunków związanych z podstawowymi potrzebami żywymi.

Powód pożyczył od ciotki M. M. kwotę 2.000 zł (dowód: zeznania powoda k. 271-271v w zw. z k. 195v-196).

W związku z zajęciem rachunków osobistych, R. K. utracił zadatek w wysokości 40.000 zł. Brak środków finansowych uniemożliwił mu bowiem zawarcie umowy kupna lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...), będącego przedmiotem umowy przedwstępnej z dnia 24 czerwca 2016 r. W umowie przedwstępnej R. K. zobowiązał się do nabycia powyższego lokalu mieszkalnego za cenę 240.000 zł. Strony umówiły się, że przyrzeczona umowa zostanie zawarta w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy przedwstępnej, nie później niż do dnia 25 lipca 2016 r. oraz zastrzegły zadatek w kwocie 40.000 zł. Powód wpłacił zadatek kupującemu w chwili zawarcia umowy przedwstępnej. Do zawarcia umowy przyrzecznej nie doszło z uwagi na brak środków finansowych po stronie powoda.

dowód: umowa przyrzeczona k. 69-70

Pismem z dnia 20 lipca 2016 r. powód zwrócił się do sprzedającego R. S. (1) z prośbą o wyrażenie zgody na odstąpienie od umowy z powodu jego trudnej sytuacji życiowej oraz zwrot wpłaconego zadatku, jednakże bezskutecznie (dowód: pismo k.71 i 72, zeznania R. S. (2) k. 270).

Na skutek działań (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. powód utracił również pakiet zdrowotny wykupiony za pośrednictwem pozwanego w firmie (...) (oferta dla klientów banku). Z powodu braku płatności rozwiązano umowę z powodem

z dniem 31 sierpnia 2016 r. Powód korzystał z usług tej placówki od 2014 r. między innymi

w związku ze zdiagnozowaną u niego astmą wysiłkową oraz schorzeniami kręgosłupa. Powód leczył się u ortopedy, pulmonologa, alergologa (dowód: dokumentacja medyczna k. 38-39, 40-41, 42-43, 44-45, 46, 47-48, 49-50, 51, 52).

Powód został zmuszony do korzystania

z publicznej służby zdrowia. W związku z doznany rozstrojem zdrowia R. K. został skierowany na leczenie przez specjalistę kardiologa oraz pulmonologa. Skierowania

w ramach NFZ dostarczył do przychodni (...) w dniu 29 listopada 2016 r., gdzie zaproponowano mu wizytę u kardiologa w dniu 7 marca 2017 r., a u pulmonologa w dniu

26 stycznia 2017 r. (dowód: potwierdzenia z przychodni k. 53 i 54). Z uwagi na długi, zdaniem powoda, czas oczekiwania na zalecane powodowi świadczenia medyczne oraz złe samopoczucie powód zaczął korzystać z pomocy specjalistów w prywatnej lecznicy (...) oraz (...) spółka z o.o. (dowód: rachunki k.55, badanie EKG k.56, dokumentacja lekarska k.57-61, k.62).

Na przełomie 2016/2017 r. powód ponownie wykupił pakiet zdrowotny w (...).

Powód doznał rozstroju zdrowia psychicznego i podjął terapię psychiatryczną. Powód przebywał na zwolnieniach lekarskich wystawionych przez lekarza psychiatrę w okresach od 7 do 26 września 2016 r., od 27 września do 14 października 2016 r. i od 15 października 2016 r. do dnia 2 listopada 2016 r. (dowód: zwolnienie lekarskie k. 63, 64, 65). W dniu

7 grudnia 2016 r. powodowi zalecono kontynuowanie leczenia psychiatrycznego (dowód: zaświadczenie k.66-67).

Powód już we wcześniejszych etapach życia korzystał z pomocy psychiatry i brał leki antydepresyjne (dowód: zeznania powoda k. 271-271v w zw. z k.195 v).

W związku z blokadą wszystkich rachunków bankowych R. K. otrzymał 9 powiadomień o zadłużeniu z rejestru dłużników (...) S.A. i obniżeniu zdolności kredytowej.

W związku z blokadą rachunków osobistych powoda, R. K. korzystał z pomocy prawnej Kancelarii (...) i Doradcy (...) sp. p w P.. Usługi prawne obejmowały zastępstwo prawne, w tym reprezentowanie powoda przed Naczelnikiem Urzędu Skarbowego, Rzecznikiem Finansowym, w postępowaniu reklamacyjnym z udziałem pozwanego.

Na mocy udzielonego pełnomocnictwa kancelaria prawna skierowała do (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. pismo z 20 lipca 2016 r. stanowiące reklamację oraz pismo z 12 sierpnia 2016 r. stanowiące odwołanie od stanowiska banku w sprawie reklamacji (dowód: pismo k.82-85, stanowisko banku k. 113, potwierdzenie nadania k.86).

Ponadto w dniu 20 lipca 2016 r. skierowała do Naczelnika Urzędu Skarbowego P.-W. w P. wniosek o wyłączenie spod zabezpieczenia kwot zajętych na rachunkach osobistych powoda (dowód: wniosek k. 73-78, potwierdzenie nadania k.79-80, potwierdzenie odbioru k.81).

Z kolei w dniu 24 sierpnia 2016 r. pełnomocnik powoda złożył wniosek o zbadanie sprawy i podjęcie działań przez Rzecznika (...) dotyczący nieuwzględnienia przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. roszczeń w przedmiocie zablokowania prywatnych rachunków bankowych (dowód: wniosek k.87-91, potwierdzenie nadania k.92).

Postanowieniem z dnia 1 września 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego P.-W. w P. wyłączył kwotę 171.360,82 zł spod zabezpieczenia nr (...) wystawionego na zobowiązanego (...) R. K., (...) spółka cywilna, stwierdzając w uzasadnieniu postanowienia, że (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. dokonał zajęcia oraz przekazania środków z rachunków powoda wbrew treści zawiadomienia o zajęciu rachunku zabezpieczającym wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego. Zajęcie skierowano bowiem do osoby innej niż zobowiązany, co jest sprzeczne z podmiotowym zakresem zajęcia i przepisami prawa. O wydanym postanowieniu Naczelnik Urzędu Skarbowego powiadomił (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W..

dowód: postanowienie k.107-111, powiadomienie k.117

W dniu 13 września 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w P. zwrócił powodowi środki pieniężne przelane przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. z rachunków osobistych powoda, przy czym wpłata została dokonana na założone w tym celu konto w (...) S.A.

W dniu 19 września 2016 r. R. K. został przewieziony do szpitala MSWIA w P. w związku z silnymi bólami w klatce piersiowej. W szpitalu u powoda stwierdzono neuropatię żebrową (nerwobóle) (dowód: karta informacyjna k.37).

Za usługi pomocy prawnej świadczone na rzecz powoda została wystawiona faktura VAT nr (...) na kwotę 7.103,25 zł brutto, która została uregulowana w całości w dniu

5 października 2016 r. (dowód: faktura k.105, potwierdzenie zapłaty k.106).

W dniu 6 października 2016 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem w terminie 7 dni od dnia doręczenia pisma (dowód: wezwanie k.93-102, potwierdzenie odbioru k.103-104).

Pismem z dnia 20 października 2016 r. poprzednik prawny pozwanego podtrzymał wcześniejsze stanowisko w sprawie (dowód: pismo k. 114, 115-116).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów złożonych do akt sprawy. Powyższe dokumenty Sąd uznał za pełnowartościowy dowód w sprawie i wiarygodny materiał dowodowy albowiem ich autentyczność i zawartość nie budzą wątpliwości. Nie były one również kwestionowane przez strony.

Podstawę ustaleń Sądu, jednakże w niewielkim zakresie, stanowiły również zeznania świadków M. M. i R. S. (1). Zeznania M. M. niewiele wniosły do sprawy albowiem pomimo faktu, że jest partnerką życiową powoda, nie miała zbyt dużej wiedzy na temat faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wiarygodność zeznań tego świadka nie budziła wątpliwości, z wyjątkiem kwestii płatności za apartament. Sąd nie dał wiary jej zeznaniom oraz zeznaniom powoda w zakresie, w którym zeznali, że z powodu blokady rachunków nie mogli zapłacić za wynajęty apartament. Z treści umowy najmu, którą Sąd uznał za wartościowy materiał dowodowy, wynika, że zapłata następowała z góry najpóźniej w chwili objęcia apartamentu w posiadanie, a zatem płatność musiała nastąpić już w dniu 11 lipca 2016 r., a nie dopiero w dniu 13 lipca 2016 r. kiedy kończył się najem.

Sąd nie znalazł powodów by zakwestionować prawdziwość zeznań R. S. (1). Świadek w logiczny i przekonujący sposób wyjaśnił dlaczego został wpisany błędny numer księgi wieczystej w umowie przedwstępnej. Strona pozwana nie dostarczyła żadnego dowodu, by podważyć dowodzony przez powoda fakt zawarcia umowy przedwstępnej, z którą wiązał się obowiązek wpłacenia zadatku w kwocie 40.000 zł.

Odnosząc się natomiast do zeznań powoda, Sąd nie dał im wiary co do kwestii płatności za apartament. Nie znajdują również potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym twierdzenia powoda, że zaprzestanie działalności firmy (...) było związane z zajęciem rachunku bankowego prowadzonego na potrzeby tej firmy. Na przedmiotowym rachunku znajdowała się wyłącznie kwota 273,63 zł. W świetle doświadczenia życiowego trudno uznać taką kwotę za znaczącą z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej. W ocenie Sądu zaprzestanie prowadzenia tej działalności gospodarczej było związane z problemami powoda z urzędem skarbowym związanym z podatkiem VAT. Za niewykazaną przez powoda Sąd uznał też okoliczność, że powód był nękany telefonami przez windykatorów w związku z zajęciem jego rachunków bankowych przez (...) Bank (...) S.A. W pozostałym zakresie sąd nie znalazł powodów by zakwestionować prawdziwość zeznań powoda.

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo, co do zasady, zasługiwało na uwzględnienie w świetle przepisów art. 23 i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. i 24 k.c. dobra osobiste, w tym dobra oznaczone przez powoda tj. godność, dobre imię, zdrowie i prawo do prywatności, co do zasady podlegają ochronie prawnej.

Dokonując rozpoznania sprawy o ochronę dóbr osobistych w pierwszym rzędzie należało ocenić, czy i jakie dobra osobiste powoda zostały naruszone. W tym zakresie stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar dowodu spoczywał na powodzie, jako na podmiocie wywodzącym skutki prawne ze swoich twierdzeń. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego, a w myśl art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje cudzym działaniem zagrożone, może żądać zaniechania tego działania, chyba, że nie jest ono bezprawne, w razie dokonania naruszenia zaś może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w tym żeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści w odpowiedniej formie; na zasadach

przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Niewątpliwie dobra osobiste stanowią wartości niemajątkowe, wiążące się z osobowością człowieka i uznawane powszechnie w społeczeństwie, są uznawanymi przez system prawny wartościami obejmującymi fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego indywidualność oraz godność i pozycję w społeczeństwie. Naturę i granice poszczególnych dóbr osobistych wyznaczają przeważające w danym społeczeństwie zapatrywania prawne, moralne i obyczajowe.

Dokonując więc oceny, czy nastąpiło naruszenie konkretnego dobra osobistego należy odnosić się do poglądów panujących w społeczeństwie, posługiwać się w tym celu abstrakcyjnym wzorcem „przeciętnego obywatela”, nie zaś odwoływać się do jednostkowych odczuć i ocen osoby pokrzywdzonej (zob. m.in. A. Szpunar, Ochrona dóbr osobistych, Warszawa 1979, s. 106, Z. Radwański, Prawo cywilne - część ogólna, Warszawa 1993, s. 121, a także wyroki SN z 11.03.1997 r., III CKN 33/97 oraz z 16.01.1976 r., II CR 692/75).

Powód domaga się zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 30.000 zł na własną rzecz, wskazując, że doszło do naruszenia jego godności, dobrego imienia i zdrowia przez poprzednika prawnego pozwanego Banku, który bez podstawy prawnej zablokował wszystkie rachunki osobiste powoda pozbawiając go niespodziewanie środków pieniężnych niezbędnych do utrzymania jego i rodziny.

Obowiązkiem Sądu było zatem zbadanie, czy zachowanie poprzednika prawnego pozwanego mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych powoda i czy było ono bezprawne. Oceniając sposób postępowania (...) Bank (...) S.A., Sąd uznał, że ma ono charakter naruszający dobro osobiste powoda w postaci czci i dobrego imienia. Pozwany nie był uprawniony do zablokowania rachunków osobistych powoda oraz firmy (...) i przekazania środków z tych rachunków Urzędowi Skarbowemu. Decyzja Naczelnika Urzędu Skarbowego P.-W. w P. o zabezpieczeniu została wydana wobec spółki cywilnej: (...) R. K., (...) spółka cywilna, jako podatnika podatku VAT w rozumieniu art. 15 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, z późn. zm.). Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, określoną w ustawie, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Z powyższego przepisu wynika, że spółka cywilna jest odrębnym od wspólników podatnikiem w zakresie podatku VAT, co zostało też potwierdzone w orzecznictwie sądów administracyjnych, gdzie podkreśla się, że decyzja

o zobowiązaniu podatkowym w podatku od towarów i usług pozwala uznać spółkę cywilną za zobowiązaną i prowadzić egzekucję wyłącznie z jej majątku jako jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, posiadającej w świetle art. 1a pkt 20 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314,

z późn. zm.) status osoby zobowiązanej. Przepis art. 1a pkt 20 powyższej ustawy podobnie jak art. 15 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług definiując zobowiązanego wskazuje, że jest nim osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej albo osoba fizyczna, która nie wykonała w terminie obowiązku o charakterze pieniężnym lub obowiązku o charakterze niepieniężnym, a w postępowaniu zabezpieczającym – również osoba lub jednostka, której zobowiązanie nie jest wymagalne albo jej obowiązek nie został ustalony lub określony, ale zachodzi obawa, że brak zabezpieczenia mógłby utrudnić lub udaremnić skuteczne przeprowadzenie egzekucji, a odrębne przepisy na to zezwalają.

W wyroku z dnia 26 stycznia 2011 r., I FSK 1587/10, Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że dopiero wydanie decyzji o odpowiedzialności wspólnika spółki cywilnej jako osoby trzeciej pozwala na prowadzenie egzekucji w stosunku do majątku wspólnika pozostającego poza majątkiem spółki.

Uwzględniając powyższe regulacje w skierowanym do (...) Bank (...) S.A. zawiadomieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego o zabezpieczeniu wyraźnie i jednoznacznie określono zobowiązanego: (...) R. K., (...) spółka cywilna oraz rachunek, na którym ma zostać dokonane zajęcie środków pieniężnych. Zabezpieczenie mogło więc zostać

dokonane jedynie na rachunkach bankowych należących do wspólników spółki cywilnej i prowadzonych dla tej spółki. Realizujący zabezpieczenie bank był związany osobą zobowiązanego. Nie był zatem uprawniony do blokady i wypłaty środków z rachunków osobistych należących wyłącznie do R. K. oraz rachunku prowadzonego dla (...) R. K.. Dokonując zajęcia środków pieniężnych na rachunkach powoda (...) Bank (...) S.A. działał sprzecznie z prawem. Potwierdził to również Naczelnik Urzędu Skarbowego P.-W. w P., który w uzasadnieniu postanowienia z dnia

1 września 2016 r. wyłączającym kwotę 171.360,82 zł spod zabezpieczenia nr (...) wystawionego na zobowiązanego (...) R. K., (...) spółka cywilna, stwierdził, że (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. dokonał zajęcia oraz przekazania środków z rachunków powoda wbrew treści zawiadomienia o zajęciu rachunku zabezpieczającym wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego. Zajęcie skierowano bowiem do osoby innej niż zobowiązany, co jest sprzeczne z podmiotowym zakresem zajęcia i przepisami prawa.

W świetle powyższego nie budzi wątpliwości, że (...) Bank (...) S.A. w okolicznościach niniejszej sprawy działał bezprawnie, a jego działanie było zawinione. Nie można bowiem zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, że bezprawność jego działań wyłącza przepis art. 864 k.c. statuujący solidarną odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki. Przepis ten nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. Zabezpieczone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego zobowiązanie powstało na gruncie przepisów prawa podatkowego, które statuują odrębny reżim odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej za zobowiązania spółki. Zarządzenie zajęcia rachunków bankowych nastąpiło w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, co narzucało określone ramy odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej.

Mając na względzie okoliczności w jakich powód powziął informację o zablokowaniu jego rachunków bankowych i sytuację w jakiej został postawiony przez (...) Bank (...) S.A., należało stwierdzić, że została naruszona jego godność. Niemożność uregulowania rachunku w restauracji za posiłek oceniana w świetle zasad doświadczenia życiowego, czyni uzasadnionymi obiektywnie odczucia powoda o traktowaniu jego jako osoby, co do uczciwości, której należy mieć wątpliwości. W takich realiach powód miał prawo czuć się pokrzywdzony i rozżalony z powodu dyskomfortu, na jaki został narażony przez Bank. Powód by zorganizować pieniądze musiał zostawić rodzinę w restauracji „pod zastaw” i udać się 70 km do rodziny, by uzyskać pomoc finansową na zapłacenie za posiłki i zorganizowanie swojej rodzinie powrotu do domu. Nie ulega też wątpliwości Sądu, że w wyniku tego zdarzenia ucierpiał zdrowie powoda. Pozostawienie powoda, jego partnerki i dwójki małych dzieci bez środków pieniężnych 400 km od domu pogłębiło problemy zdrowotne powoda. Zdarzenie to jako niespodziewane wywołało u powoda silne wzburzenie, niepokój i ogromny stres, spotęgowany tym, że jego świadkiem były małe, ale rozumiejące już powagę sytuacji dzieci.

Poprzednik prawny pozwanego swoim postępowaniem, wyrażającym się w zablokowaniu rachunków osobistych powoda i odmową ich odblokowania, a także publikacją informacji w BIK naruszył też dobre imię powoda i jego prywatność. Z punktu widzenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą publikowanie tego rodzaju informacji niewątpliwie obniża wiarygodność kontrahenta i wpływa negatywnie na jego wizerunek, ogranicza możliwości pozyskiwania finansowania i pozyskiwania kontrahentów. Powód stał się osobą niewiarygodną i nierzetelną.

Co do żądanego zadośćuczynienia Sąd uznał, że postępowanie (...) Bank (...) S.A., który bez uzasadnionej ku temu podstawy zablokował powodowi rachunki bankowego pozbawiając go środków pieniężnych niezbędnych do utrzymania jego i rodziny, naraziło go na tyle negatywne przeżycia i doświadczenia, że uzasadnia to przyznanie powodowi zadośćuczynienia. Żądanie R. K. znajduje uzasadnienie w treści art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przesłanką uwzględnienia żądania zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej w związku

z naruszeniem dobra osobistego jest bezprawność naruszenia i wina. Wina poprzednika prawnego pozwanego (co najmniej niedbalstwo) jest w ocenie Sądu oczywista. (...) Bank (...) S.A. bez żadnych podstaw prawnych zablokował rachunki osobiste powoda

i przelał znajdujące się na nich środki pieniężne Urzędowi Skarbowemu, czym pozbawił powoda środków niezbędnych do utrzymania siebie i rodziny. Dokonanie zajęcia zabezpieczającego, pomimo że nie był on zobowiązany, godziło w dobra osobiste R. K.. Postępowanie (...) S.A. wywołało u powoda silny stres, wzburzenie, zachwiało poczucie bezpieczeństwa finansowego jego rodziny, a w konsekwencji przyczyniło się do załamania psychicznego powoda.

W ocenie Sądu Okoliczności sprawy uzasadniały przyznanie powodowi tytułem zadośćuczynienia kwoty 5.000 zł. Żądanie kwoty 30.000 zł Sąd uznał za wygórowane. Podstawowym czynnikiem decydującym o rozmiarze krzywdy jest rodzaj naruszonego dobra osobistego. Takie dobra osobiste jak życie, wolność, zdrowie, dobre imię, a także prawo do zachowania więzi rodzinnych i życia w pełnej rodzinie stanowią niewątpliwie dobra szczególne, stąd powinny podlegać wzmożonej ochronie, co przekłada się zarówno na możliwość zasądzenia zadośćuczynienia w konkretnej sprawie, jak i na jego wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2014 r., II CSK 552/13, Legalis). Nie bez znaczenia jest również nastawienie sprawcy do czynu (stopień winy), a także rodzaj winy sprawcy (umyślna, nieumyślna), czas trwania i intensywność cierpień lub dyskomfortu psychicznego pokrzywdzonego. Ponadto zasądzenie zadośćuczynienia realizować ma społeczne poczucie sprawiedliwości, co oznacza, że sąd powinien uwzględnić, z jaką oceną spotyka się zachowanie sprawcy krzywdy w społeczeństwie (uszkodzenie ciała spotyka się w społeczeństwie z większym potępieniem niż np. pomówienie) (tak też P. Sobolewski (w:) Kodeks cywilny. Komentarz pod red. K. Osajdy, Warszawa 2018, komentarz do art. 448 k.c. teza 32, Legalis).

R. K. już od 2015 r. pozostawał w sporze z urzędem skarbowym co do istnienia zobowiązania w zakresie podatku VAT i już wówczas borykał się z problemami zdrowotnymi, w tym problemami psychicznymi. Zajęcie rachunków osobistych powoda nie stanowiło zatem wyłącznej przyczyny problemów zdrowotnych powoda, jego stresu

i niepokoju. Nie ulega jednak wątpliwości, że miało ono istotny wpływ na pogorszenie stanu zdrowia powoda, wzrost poziomu stresu i lęków, przede wszystkim ze względu na okoliczności, w których powziął on informację o zajęciu wszystkich rachunków osobistych oraz fakt, że dotknęło również bezpośrednio jego najbliższą rodzinę konkubinę i dzieci. Powód przebywał wówczas wraz ze swoją partnerką życiową – M. M. oraz dwójką dzieci w O. około 400 km poza miejscem zamieszkania, gdzie organizował wizyty i miejsce w hospicjum dla umierającego ojca M. M. i dziadka jego dzieci. Zablokowanie kont i przelanie wszystkich znajdujących się na nich środków pieniężnych Urzędowi Skarbowemu spowodowało, że został pozbawiony pieniędzy. Nie miał środków finansowych, by zapłacić za obiad w restauracji ani za paliwo w drogę powrotną do domu.

W celu zorganizowania pieniędzy na uregulowanie należności za posiłek i na zakup paliwa powód musiał zostawić rodzinę w restauracji w O. „pod zastaw” i udać się do I. oddalonej od O. o około 70 km w jedną stronę w celu pożyczania pieniędzy od dalszej rodziny. Zaistniałe zdarzenie spowodowało u powoda i jego najbliższych ogromny stres. Pierwsze rozmowy dotyczące tego zdarzenia odbywały się bowiem w obecności dzieci, które ze względu na swój wiek (wówczas 12 i 8 lat) rozumiały powagę sytuacji. Powód, pomimo toczącego się pomiędzy nim sporu z urzędem skarbowym już od 2015 r., nie musiał przewidywać zaistnienia takiego zdarzenia, a w konsekwencji być na to przygotowanym psychicznie. Jego pełnomocnik zapewniał go bowiem, że jego spór z urzędem skarbowym co do płatności podatku VAT pozostaje bez wpływu na bezpieczeństwo jego środków finansowych na rachunkach osobistych, czego najlepszym dowodem jest ilość pieniędzy, jakie miał zgromadzone na tych rachunkach. Stanowisko pełnomocnika powoda znajdowało zaś potwierdzenie w przepisach prawa podatkowego, które dla prowadzenia egzekucji przeciwko współnikowi spółki cywilnej wymaga tytułu egzekucyjnego wystawionego przeciwko niemu, a nie przeciwko spółce. Takiego tytułu w chwili zajęcia jednak nie było.

Z powyższych względów nie można zgodzić się z tezą pozwanego, że powód jako przedsiębiorca, podejmując ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej, powinien liczyć się z nieuchronną presją wielu zdarzeń, co wyłącza zasadność żądania zadośćuczynienia.

Określając kwotę zadośćuczynienia Sąd wziął pod uwagę również okoliczność, że powód na skutek działań pozwanego utracił pakiet zdrowotny w firmie (...), z której usług korzystał przez wiele lat i został zmuszony do korzystania z publicznej służby zdrowia.

W ocenie Sądu kwota 5.000 zł jest również adekwatna do czasu utrzymywania się negatywnych skutków działania (...) Bank (...) S.A. Już bowiem w dniu 13 września 2016 r., a zatem po 2 miesiącach od zdarzenia Urząd Skarbowy przelał powodowi bezprawnie zajęte przez poprzednika prawnego pozwanego pieniądze, a na przełomie 2016/2017 powód wznowił ubezpieczenie w firmie (...).

Za nieudowodnione Sąd uznał twierdzenia R. K., że na skutek zajęcia rachunku prowadzonego na jego rzecz jako przedsiębiorcy działającego pod firmą (...), NIP: (...), REGON: (...), nie był on w stanie realizować dotychczasowych obowiązków zawodowych. Na zajętych rachunku znajdowała się jedynie kwota 273,63 zł, której nie można uznać za znacznej, zwłaszcza w kontekście prowadzonej działalności gospodarczej. Zablokowanie tak niewielkiej ilości pieniędzy w świetle doświadczenia życiowego nie może sparaliżować działalności przedsiębiorcy. W ocenie Sądu nie było żadnych przeszkód, by powód na potrzeby tej działalności otworzył rachunek w innym banku. Okoliczność ta pozostawała zatem bez wpływu na wysokość przyznanego powodowi zadośćuczynienia.

W ocenie Sądu powód nie udowodnił również, by przez cały okres 2 miesięcy do czasu zwrotu środków przez Urząd Skarbowy był pozbawiony środków do życia, a taki obowiązek spoczywał na nim stosownie do art. 6 k.c.

Podobnie za nieudowodnioną Sąd uznał okoliczność nękania jego przez firmę windykacyjną telefonami w różnych porach dnia, a także porach wieczornych. Powód udowodnił jedynie fakt otrzymania 9 wiadomości z rejestru dłużników (...) S.A. oraz informacje o obniżeniu zdolności kredytowej i była to okoliczność, która Sąd uwzględnił określając wysokość odszkodowania.

Z powyższych względów żądanie zadośćuczynienia ponad kwotę 5.000 zł Sąd oddalił.

Sąd uznał za usprawiedliwione żądanie powoda naprawienia szkody, jakiej doznał wskutek działania (...) Bank (...) S.A. Z tego tytułu powód domagał się zasądzenia kwoty 40.000 zł tytułem utraconego zadatku oraz kwoty 7.103,25 zł tytułem poniesionych kosztów pomocy prawnej. Żądanie powoda znajduje uzasadnienie w treści art. 415 k.c., w myśl którego kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. W sprawie niniejszej nie ulega żadnej wątpliwości, że winę za szkodę powstałą w majątku powoda w związku z dokonanymi bez podstawy prawnej zajęciami rachunków osobistych powoda ponosi pozwany jako następca prawny (...) Bank (...) S.A.

Na gruncie Kodeksu cywilnego wyrażana jest zasada pełnego odszkodowania, która nakazuje zobowiązanemu do naprawienia szkody doprowadzić majątek poszkodowanego do takiego stanu, w jakim by się znajdował, gdyby zdarzenie powodujące szkodę nigdy nie nastąpiło. A zatem zobowiązany do naprawienia szkody powinien pokryć wszystkie wydatki pozostające w związku ze szkodą. Powszechnie przyjmuje się, że za szkodę należy uznać uszczerbek w dobrach poszkodowanego, polegający na różnicy między stanem tych dóbr, powstałym wskutek zdarzenia szkodzącego a stanem, jaki by istniał, gdyby nie zaszło zdarzenie. W doktrynie prawa wskazuje się, że uszczerbek majątkowy przybiera postać utraty, zmniejszenia, niepowiększenia aktywów albo powstania bądź zwiększenia pasywów. Szkodą jest interes poszkodowanego w nienastąpieniu tego zdarzenia, a po jego zajściu – w przywróceniu zachwianego tym zdarzeniem stanu dóbr. W orzecznictwie Sądu Najwyższego za szkodę majątkową uznane zostały również uzasadnione i konieczne koszty pomocy świadczonej przez osobę mającą niezbędne kwalifikacje zawodowe, poniesione przez poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym.

Szkodą majątkową, którą poniósł powód w związku z działaniem pozwanego jest kwota utraconego zadatku w wysokości 40.000,00 zł, a także kwota 7.103,25 zł tytułem zapłaty za usługi prawne świadczone na rzecz powoda. Pozbawienie powoda środków pieniężnych skutkowało niemożnością wywiązania się z postanowień umowy przedwstępnej, a w konsekwencji utratą zadatku. Pozwany nie zdołał podważyć przedstawionych przez powoda

dokumentów, że zapłacił zadek, który następnie utracił wobec niezawarcia umowy. Gdyby nie działania (...) Bank (...) S.A. powód nie musiałby również korzystać z usług prawniczych w postępowaniu reklamacyjnym, w postępowaniu przed organem podatkowym oraz Rzecznikiem Finansowym.

Normalnym następstwem blokady wszystkich rachunków należących do danej osoby, na których zgromadzone są środki pieniężne, jest brak możliwości wywiązania się z zaciągniętych zobowiązań, a także konieczność skorzystania z pomocy prawnej w celu obrony swoich praw.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. Sąd zasądził odsetki od dnia 21 października 2016 r. do dnia zapłaty, tj. od dnia następnego po upływie terminu do zapłaty wyznaczonemu pozwanemu w wezwaniu do zapłaty z dnia 6 października 2016 r. Sąd podzielił argumentację powoda co do zasadności zasądzenia odsetek od dnia 21 października 2016 r. Pozwany zajmując negatywne stanowisko w sprawie wypłaty odszkodowania w piśmie z dnia 20 października 2016 r., znał skonkretyzowane żądanie powoda. Jest ono tożsame z tym, które zostało sformułowane w pozwie i zostało częściowo uwzględnione przez Sąd.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., rozdzielając je stosunkowo zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powód wygrał proces w 32%, a zatem w takim stosunku powinien pokryć koszty procesu. Pozwanego natomiast obciążają koszty procesu w 68 %. Szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawiono referendarzowi sądowemu zgodnie z art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)